

Posudek školitele

Mgr. Naďa Hynková Dingová zahájila doktorské studium (obor český jazyk) ve šk. roce 2011/2012. Studovala v souladu s individuálním studijním plánem (státní doktorská zkouška 2015), své odborné zájmy si rozšiřovala a prohlubovala v průběhu dvou zahraničních stáží na universitě v Prestonu (Velká Británie) a dvou letních škol amerického znakového jazyka. Vstupu do doktorského studia předcházelo dlouholeté působení kol. Hynkové Dingové na FF UK (obor Čeština v komunikaci neslyšících od r. 2002: vyučující tlumočnických předmětů a tlumočnice pro neslyšící studenty oboru) a rozsáhlé a různorodé aktivity směřující ke komunitě českých neslyšících (např. scénáře pro Televizní kluby neslyšících), zvl. pokud jde o prostředkování komunikace mezi touto komunitou a slyšící většinou (např. komunitní a konferenční tlumočení, tlumočení ve vzdělávání, tlumočení divadla, tlumočení hudby aj.). Mj. situace v oblasti tlumočení mezi češtinou a českým znakovým jazykem, ještě v 90. letech u nás silně neuspokojivá, a reflexe vlastní tlumočnické praxe přivedly kol. Hynkovou Dingovou k hlubšímu odbornému zájmu o tento typ tlumočení a také k promýšlení koncepce vzdělávání tlumočnicků mezi českým znakovým jazykem a češtinou, a to i v rámci České komory tlumočnicků znakového jazyka (vytvoření koncepce certifikačního vzdělávacího programu, projekt JPD 3 – *Vyškolení lektorů a vytvoření výukových materiálů pro tlumočnický znakového jazyka, transliterátory znakové češtiny a vizualizátory mluvené češtiny* a jeho publikační výstupy). Výše (jen ve výběru) pojmenované šíře „osvětové“ (a v jejich rámci organizační) aktivity a samozřejmě také aktivity odborné (publikace, konferenční příspěvky) byly a jsou výrazně a programově zaměřeny k praxi – a praxe přivedla Naďu Hynkovou Dingovou i k volbě tématu disertační práce *Typy chyb při tlumočení z mluvené češtiny do českého znakového jazyka*.

Při jejím zpracování využívá nejen solidní orientaci v odborné literatuře o sledovaném typu tlumočení a tlumočení vůbec, ale i svou výjimečnou znalost českého znakového jazyka, zkušenosti z různých typů tlumočení mezi českým znakovým jazykem a češtinou a také úzké kontakty s komunitou českých neslyšících. K zvolenému tématu přistupuje autorka práce s pokorou; přitom nezastírá ani problémy, které tlumočení vybraného typu, tlumočení „pro účely zkoušky“, klade (např. pokud jde o typ zkušební textu examinátory vybraného), ani ty obecnější problémy spjaté s tlumočením mezi češtinou a českým znakovým jazykem, které jsou dány zvl. specifickou jazykovou a komunikační situací českých neslyšících a s tím souvisejícími potížemi s vymezením adresáta tlumočeného textu – a nezastírá ani neschopnost vymezení toho, co lze označit jako „chybu“. V opoře o odbornou literaturu, především zahraniční, se s těmito problémy svým úhlem pohledu vyrovnává, podává dostatečně široký rámec vymezující problematiku sledovaného typu tlumočení a zpracovává rozsáhlý jazykový materiál (videonahrávky) nejpočetněji tlumočeného „zkušebního textu“. Nikdo, kdo nepracoval s jazykovými daty znakového jazyka, nedokáže podle mého názoru docenit nároky, které zpracování takového materiálu klade – navíc ještě nerodilému uživateli. Byť jsou kompetence N. Hynkové Dingové v českém znakovém jazyce i členy komunity českých neslyšících považovány za nadstandardní, nespolehá na ně a využívá, s cílem ověřit platnost svých soudů, různého druhu konzultací s rodilými, prokazatelně bilingvními uživateli českého znakového jazyka. Jistěže by bylo možné diskutovat o povaze některých typů vydělených chyb, bylo by možné polemizovat s tím, jak je do textu práce projektován

adresát (autorka myslí mj. také na praktikující tlumočnický a na komunitu českých neslyšících) nebo se zamýšlet – na obecnější rovině – např. nad různými druhy copingových strategií a nad jejich vlivem na tlumočnický výstup / produkt.

To ovšem nic nemění na skutečnosti, že disertační práce Nadi Hynkové Dingové je velmi cenná – v několika ohledech. Pro tlumočnický mezi češtinou a českým znakovým jazykem využitelností prezentovaných poznatků v tlumočnické praxi, pro vzdělavatele tlumočnicků svým akcentem na zřetel k didaktické aplikaci těchto poznatků a (mohu-li se odvážit, nejsouc translatologem) také pro českou translatologii: tím, jak obrací pozornost k problémům tlumočení mezi jazyky dvou různých modalit, i tím, jak akcentuje potřebu celostního přístupu k tlumočení mezi češtinou a českým znakovým jazykem jako ke specifickému kognitivnímu, jazykovému a ne v poslední řadě sociálnímu procesu. Práce je samozřejmě cenná i otázkami, které nabízí k dalšímu promýšlení; za nejpodstatnější z nich bych považovala otázku, do jaké míry (a zda vůbec a zda vždycky všichni) čeští neslyšící tlumočenému rozumí.

Práci Nadi Hynkové Dingové *Typy chyb při tlumočení z mluvené češtiny do českého znakového jazyka* doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení prospěla.

Alena Macurová, školitelka

3. 6. 2017

